

Pāvilostas pelēko kāpu augāja sukcesijas

Laila Mīzga, Brigīta Laime, Didzis Tjarve,
Kārlis Kalviškis, Alfons Piterāns

Latvijas Universitātes 67. zinātniskā konference
Bioloģijas fakultāte, Botānikas un ekoloģijas katedra

Šie jautājumi it īpaši aktuāli vietās, kur ir

- smilšu deficīts
- heterogēna veģetācija
- pārtraukta apsaimniekošana (ganīšana, pļaušana)
- periodiski liela antropogēnā slodze

Pelēkām kāpām - aktīvu aizsardzību

- Sugu un sabiedrību ziņā ļoti daudzveidīgs biotops
- Prioritāri aizsargājams Latvijā un Eiropas Savienībā
- Nepieciešami labvēlīgi traucējumi (dabiski vai cilvēka izraisīti)
- Aktuāla ir līdzsvarota apsaimniekošana vai pat atjaunošana (jāuztur kāpas dinamiskā attīstībā)
- Efektīgs monitorings

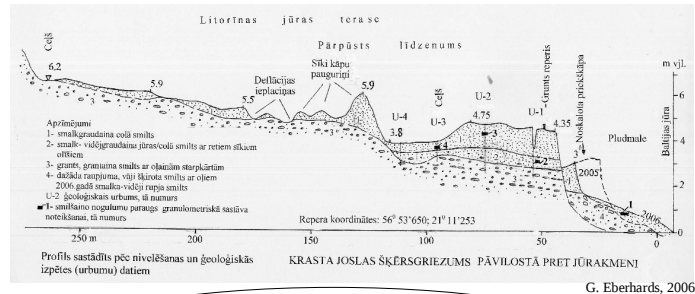
(Lemauviel et al. 2003, Provoost et al. 2004)

Pētījumu vieta Pāvilostas pelēkās kāpas

Pētījumu vietas raksturojums

Litorīnas jūras akumulatīvā terase ar sekundāri pārpūstām kāpām un ieplakām; gruntsūdens ~4 m dziļumā

noteicošie:

mikroreljefs-mikroklimats un edafiskie faktori

Pētījuma mērķis: noskaidrot Pāvilostas pelēko kāpu augāja sukcesijas

- Raksturot veģetāciju
- Klasificēt augu sabiedrības
- Noskaidrot galvenās sukcesijas
- Sniegt ieteikumus pelēko kāpu monitoringam

Metodes

- Veģetācijas aprakstīšana
 - 2006., 2007. un 2008. gada rudenī
 - transektēs, 1m x 1m parauglaukumos (kopā 521)
 - sugu projektīvais segums pēc floristiski-ekoloģiskās metodes
- Datu apstrāde
 - parauglaukumu klasifikācija ar TWINSpan,
 - ordinācija ar PCA

Primārā sukcesija:
smiltāju
kāpūniedres
sabiedrība – kāpu
auzenes sabiedrība

Kāpu auzenes
sabiedrības varianti
(sukcesija atkarībā no smilšu
pārpūšanas, mikroreljefa un
traucējuma)

Slotiņu cīšanas
augu sabiedrība

Kāpu auzenes
sabiedrības
aizaugšana ar
psammofītiskajām
graudzāļu sugām

Mikroreljefa un
substrāta ietekme
(ieplakas, smiltis)

Sila virša
sabiedrība

Smilts grīšļa
sabiedrība

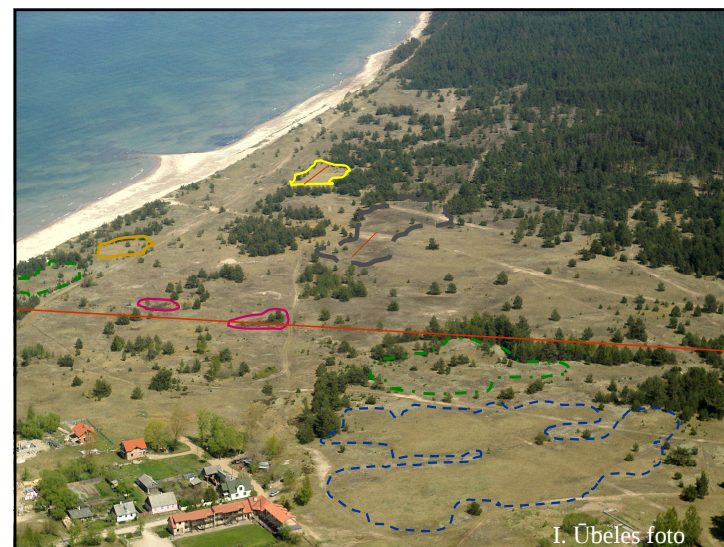
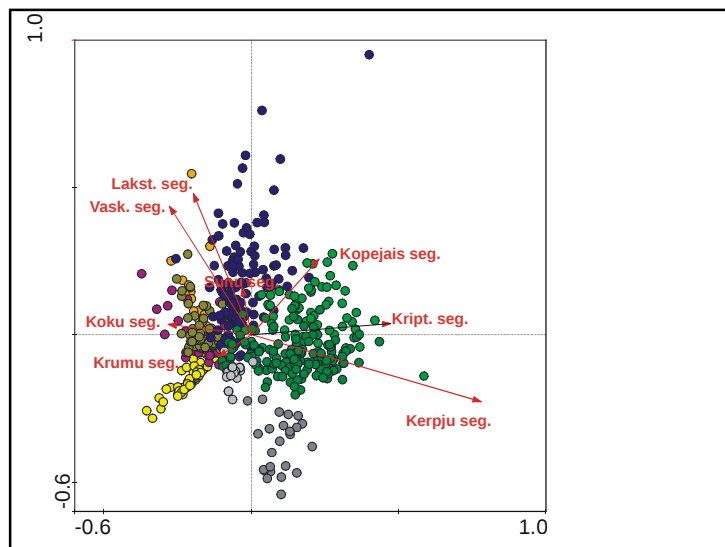
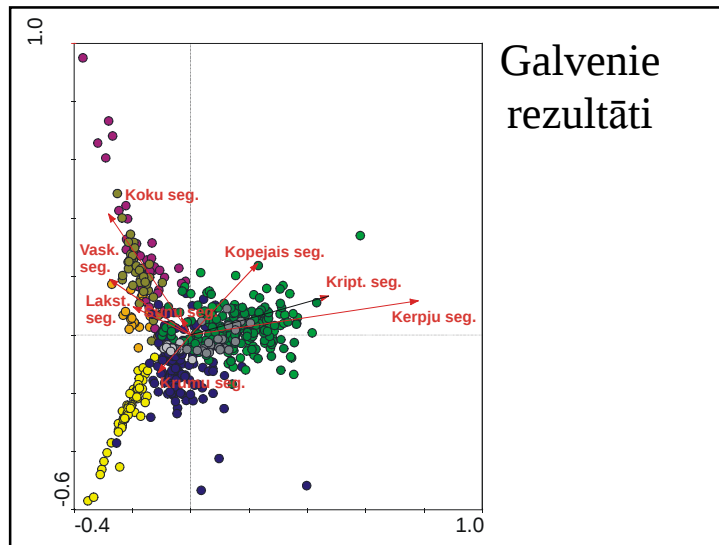
Iesirmās
kāpsmildzenes
sabiedrība

Sekundārās
sukcesijas
iniciālstadija

(traucējumi:
izbradāšana,
degums)

Iesirmās kāpsmildzenes sabiedrība

Secinājumi

- Augu sabiedrību spektrs ir viens no svarīgākajiem ekoloģiskajiem indikatoriem, kas izmantojams pelēko kāpu ekosistēmu izmaiņu novērtēšanā, kā arī efektīvas apsaimniekošanas un aizsardzības organizēšanā
- Pāvilostas pelēko kāpu monitoringā ieteicams izmantot šajā pētījumā klasificēto augu sabiedrību indikatorsugas (parādītas sinoptiskajā tabulā, kura nav aplūkota šajā prezentācijā)
- Pelēko kāpu monitoringā, novērtējot veģetācijas struktūru, ieteicams izmantot ne tikai ortofoto, bet arī panorāmiskos aerofoto

Pētījums daļēji veikts Piekraštes biotopu monitoringa ietvaros
(LVAFA projekts, 2006. g.).
Pateicamies Andai Isodai par līdzdalību veģetācijas raksturošanā